

DODJELA NAGRADE *IVAN FILIPOVIĆ* ZA ŽIVOTNO DJELO:

UVODNE NAPOMENE I OBRAZLOŽENJE (11. studenoga 2015.)

Poštovani gospodine ministre,
Poštovani gospodine predsjedniče Odbora za dodjelu nagrada,
Drage kolegice i kolege, gospođe i gospodo, dragi prijatelji!

Sve vas srdačno pozdravljam.

Čast mi je i ugodna dužnost danas pročitati obrazloženja za dobitnike Nagrade *Ivan Filipović* za životno djelo za 2014. godinu. U području srednjeg školstva nagradu će primiti Marica Kurtak, prof., a za znanstveni i stručni rad prof. dr. sc. Ante Bežen.

Dopustite mi izreći jedno osobno zapažanje koje je rezultat analize obrazloženja za sve predložene kandidate. Obrazloženja svjedoče o osobnim i pedagoškim osobinama učitelja, a prema njima predloženi su kandidati: kreativni, inovatori i istraživači, nadahnuti svojim nastavnim predmetom i učenicima, autori knjiga, članaka, udžbenika, organizatori i pokretači humanitarnih akcija, koncerata, susreta, tribina, međunarodnih projekata, članovi brojnih udruga civilnog društva, afirmatori dječjih sposobnosti, mentori i savjetnici, suradnici i volonteri u mnogim aktivnostima. I što sve učitelj nije i što sve ne čini? I što sve od njega ne očekuje društvo, roditelji i učenici?

U tome je njegova snaga i njegova budućnost. Stoga, učitelj živi u sjećanjima i djelima svojih učenika. Možda je tu dio odgovora na pitanje: Tko je učitelj?

Obrazloženje prijedloga za dodjelu nagrade za životno djelo za
znanstveni i stručni rad prof. dr. sc. Anti Beženu,
Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Prof. dr. sc. **Ante Bežen**, završio je Pedagošku akademiju u Gospiću i Filozofski fakultet u Zadru na kojemu je stekao diplomu profesora hrvatskoga jezika i pedagogije. Magistrirao je i doktorirao iz područja filologije, metodika hrvatskoga jezika, na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (naslov doktorske disertacije: *Znanstvena predmetnost i metodološki sustav metodike nastave književnosti*). Radio je kao asistent na Pedagoškoj akademiji u Gospiću te kao profesor hrvatskoga jezika u gimnaziji i u osnovnoj školi u Gospiću i Zagrebu. Bio je glavni urednik i direktor Školskih novina te pomoćnik ministra prosvjete i kulture. Od 1998. godine zaposlen je na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je danas u zvanju redovitog profesora. Nositelj je i izvoditelj kolegija *Metodika hrvatskoga jezika*, *Suvremene metodičke teorije*, *Strategije i metode početnog čitanja i pisanja*, *Uređivanje vrtičkih i školskih novina*, *Ocjenjivanje ishoda učenja u nastavnom predmetu Hrvatski jezik*, *Dramska igra kao metoda u nastavi hrvatskoga jezika*.

Objavio je devet knjiga samostalno i dvije u suautorstvu, petnaestak udžbenika za jezik i izražavanje te za književnost i medijsku kulturu u svih osam razreda osnovne škole, pedesetak znanstvenih i stručnih radova u znanstvenim časopisima i zbornicima te više stotina stručnih članaka u novinama. Autor je tridesetak radio i televizijskih emisija obrazovnog programa Hrvatske radio televizije, urednik više desetaka stručnih i znanstvenih knjiga iz područja obrazovanja, urednik i autor tekstova iz područja obrazovanja u Hrvatskom bibliografskom leksikonu Leksikografskog zavoda "Miroslav Krleža". Glavni je urednik i član uredništva u više časopisa. Bio je predsjednik, a sada je dopredsjednik Akademije odgojnih znanosti Hrvatske. Predsjednik je Udruge autora udžbenika.

Sažmemo li rezultate rada i doprinos metodici hrvatskog jezika i uopće razvoju hrvatskoga školstva, a povodom dobivanja nagrade za životno djelo u znanstvenom radu, izdvojit ćemo nekoliko zaključnih misli.

Prof. dr. sc. Ante Bežen tijekom svoga dugogodišnjeg znanstvenog djelovanja koncipirao je metodiku kao suvremenu interdisciplinarnu znanost elaborirajući sustavno njezine epistemološke odrednice, znanstveni predmet i metodologiju što je bitno pridonijelo da se metodike nastavnih predmeta prirodnih, društvenih i humanističkih znanosti uvrste u Pravilnik o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama iz 2009. godine.

Na temelju njegove knjige *Metodika - znanost o poučavanju nastavnog predmeta*, koja se koristi kao sveučilišni udžbenik, utvrđena su bitna epistemološka obilježja metodike kao posebne discipline u istraživanju i oblikovanju odgojno-obrazovnog procesa. Postavke iz navedene knjige, uz potporu više znanstvenika, fakulteta i udruga, potaknule su reklasifikaciju odgovarajućih znanstvenih polja, odnosno formiranje interdisciplinarnih znanstvenih polja metodike u prirodoslovnom, društvenom i humanističkom znanstvenom području.

Projekt *Jezično-likovni standardi u početnom čitanju i pisanju na hrvatskom jeziku*, kojega je prof. dr. sc. Ante Bežen bio voditeljem, rezultirao je znanstvenim radovima i knjigom *Početno pisanje na hrvatskome jeziku* (A. Bežen i S. Reberski, 2014.). Značajan je doprinos toga projekta obrazovnom sustavu na razini Republike Hrvatske kreiranje i implementacija novog standardnog školskog pisma za poučavanje u početnom čitanju i pisanju na hrvatskom jeziku, a što je propisano *Hrvatskim pravopisom* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje iz 2013. godine. Tim projektom i knjigom prvi puta je provedeno standardiziranje školskog pisma, što osim odgojno-obrazovnog i znanstvenog ima i šire kulturno značenje.

Suvremena metodička paradigma, koju je izvorno osmislio prof. dr. sc. Ante Bežen, omogućuje uspješno i učinkovito ostvarivanje konkretne nastave te predstavlja otvorenu i trajnu metodičku baštinu koja se može dalje usavršavati i mijenjati u skladu s razvojem obrazovnih potreba i tehnologije učenja i poučavanja. Prof. dr. sc. Ante Bežen uspostavio je izvorne metodičke teorije: teoriju odgojno-obrazovnog (metodičkog) čina i teoriju metodičkoga polja te interdisciplinarnu koncepciju metodike, kojima je potakao razvojne mogućnosti i stalno obogaćivanje metodičke teorije i prakse.

Znanstvenim radovima, sveučilišnim knjigama i udžbenicima ponudio je obrazovnoj i znanstvenoj javnosti nove i djelotvorne spoznaje o poučavanju nastavanoga predmeta, posebno predmeta Hrvatski jezik.

Prof. dr. sc. Ante Bežen dao je značajan doprinos zajednici i svojim radom u području informiranja o odgoju i obrazovanju, kao glavni urednik i direktor „Školskih novina“. Značajan je i njegov rad u Ministarstvu kulture i prosvjete te Ministarstvu prosvjete i športa kao pomoćnika ministra i prvog načelnika Odjela za udžbenike. Bio je čestim sudionikom u stručnom usavršavanju učitelja na skupovima u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Učiteljskog fakulteta u Zagrebu i drugih fakulteta i organizacija, a godinama aktivno djeluje i u radu strukovnih i zavičajnih udruga.

Dopustite mi, na kraju, čestitati dobitnicima nagrade za životno djelo te im zaželjeti dobro zdravlje i nastavak rada radi ostvarivanja vlastitih potreba te dobiti učiteljstva, hrvatskog školstva i odgoja i obrazovanja.

Obrazloženje prijedloga za dodjelu nagrade za životno djelo u području srednjeg školstva Marici Kurtak, prof. u miru

Marica Kurtak, profesorica hrvatskoga jezika, gimnaziju je završila u Bjelovaru, a hrvatski jezik i jugoslavenske književnosti diplomirala na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Cijeli svoj radni vijek provela je u prosvjetnoj djelatnosti: Osnovna škola u Novoj Rači, a zatim u Bjelovaru - Radničko sveučilište, Školski metalski centar, centar za odgoj i usmjerenno obrazovanje i Gimnazija, do umirovljenja 2007. godine.

Primila je mnoge nagrade i priznanja, primjerice Godišnju nagradu „Boža Tvrtković“ za uspješan odgojno-obrazovni rad u Gimnaziji Bjelovar, Red Danice hrvatske s likom Antuna Radića za osobite zasluge u prosvjeti, godišnju „Nagradu Ivan Filipović“, Zlatnu plaketu „Grb Grada Bjelovara“, Ministrovo priznanje za osobite zasluge u odgojno-obrazovnoj djelatnosti u povodu obilježavanja Svjetskog dana učitelja (2003.) te je počasna članica Ogranka Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora Bjelovar.

Međutim, najvažnije priznanje, pored navedenih, prof. Kurtak prima upravo danas.

Profesorica Marica Kurtak uvijek je promicala značaj škole kao odgojno-obrazovne ustanove, potrebu odgoja i obrazovanja na različitim razinama, a nastavnički poziv kao težak i odgovoran, ali i častan i uzvišen.

U središtu pozornosti njenog odgojno-obrazovnog rada uvijek su bili učenici u čiju je svijest ugrađivala značaj radnih navika, visokih moralnih i estetskih vrijednosti čovjeka kao i pojedinca u obiteljskom okruženju i u društvenoj zajednici, kao i ljubav prema čitanju, knjizi, znanosti i umjetnosti.

U svome je radu uvijek primjenjivala suvremena načela hrvatskoga jezika te suvremene metoda i oblike rada, ali je pronalazila i nova metodička rješenja u nastavi književnosti i jezika.

Inovacije i principi suvremene nastave hrvatskoga jezika ostvareni su: u tri srednjoškolska udžbenika iz nastave jezika za gimnazije i četverogodišnje strukovne škole, tri priručnika za nastavnike, tri radne bilježnice uz udžbenike, četiri knjige prozirnica, tri knjige testova za provjeru znanja i dvije knjige uzoraka izvedbenog programa iz književnosti za gimnazije. Osim toga, objavila je četrdesetak stručnih članaka s područja nastave hrvatskoga jezika u *Bjelovarskom učitelju*, časopisu za odgoj i obrazovanje (Hrvatski pedagoško-književni zbor, Ogranak Bjelovar) i *Bjelovarskom listu* od 2002. do danas.

Svoja metodička i stručna iskustava prenosila je, kao i voditeljica Županijskoga stručnoga vijeća profesora hrvatskoga jezika Bjelovarsko-bilogorske županije, profesorima hrvatskoga jezika na mnogim predavanjima i radionicama. Nesebično je pomagala profesorima početnicima bjelovarske Gimnazije kao profesorica mentorica u stručnoj pripremi za polaganje stručnog ispita te studentima kroatistike pri obavljanju pedagoške prakse u Gimnaziji Bjelovar. Lektorirala je školske udžbenike, radne bilježnice i priručnike za osnovnu i srednju školu. Suradnica i voditeljica emisije Jezični savjeti u Radiopostaji Bjelovar.

Članica je Hrvatskoga pedagoško-književnog zbora i njegova Ogranka u Bjelovaru od 1992. i tu je ostavila neprocjenjiv trag posebice lektoriranjem članaka u *Bjelovarskom učitelju* od 1992. do danas.

Neposredna razmjena metodičkih iskustava nastavila se i nakon umirovljenja, što dokazuje njezin daljnji odgojno-obrazovni rad u suradnji s Nacionalnim centrom za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Hrvatskim pedagoško-književnim zborom i drugima.

Iz razrednih odjela u kojima je Marica Kurtak predavala hrvatski jezik na Odsjeku za kroatistiku Filozofskog fakulteta i Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu studiralo je sedamdesetak njezinih učenika, a mnogi su danas učitelji i profesori u školama. Može li učitelj poželjeti veće priznanje?

Prof. dr. sc. Vladimir Strugar, Bjelovar